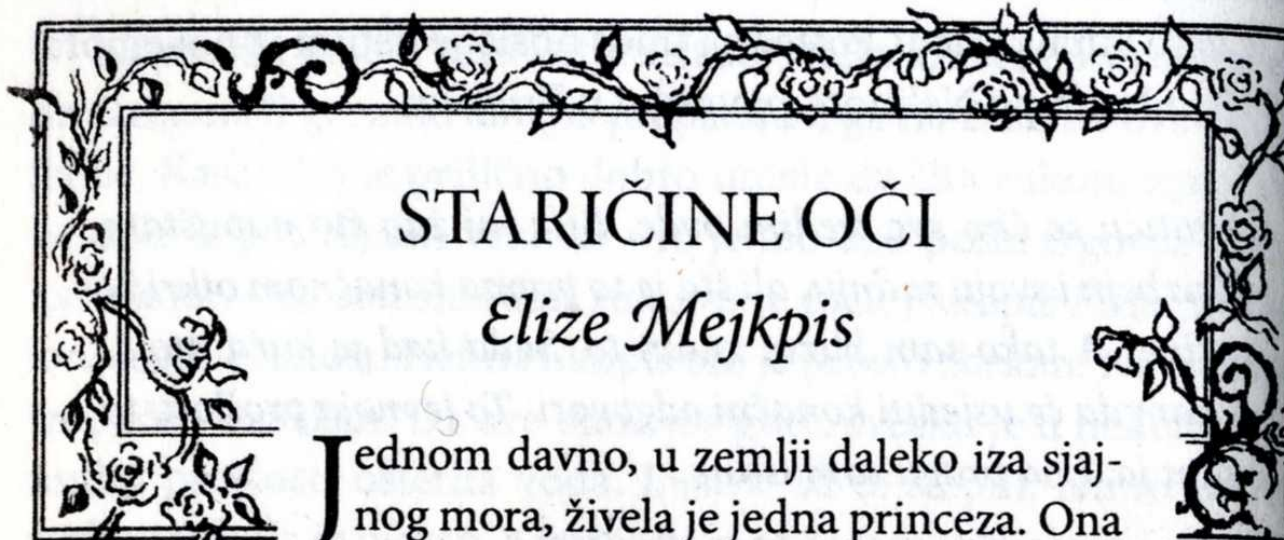
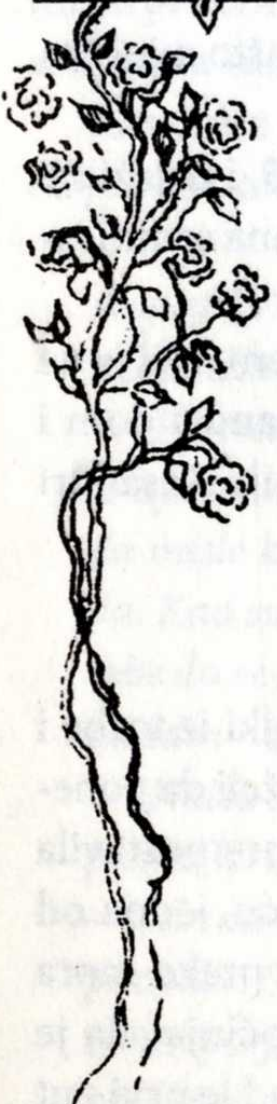

STARIČINE OČI

Elize Mejkpis

Jednom davno, u zemlji daleko iza sjajnog mora, živela je jedna princeza. Ona nije znala da je princeza jer je, dok je bila mala, njena kraljevina poharana, a kraljevska porodica pobijena. Tog dana se mlada princeza slučajno igrala izvan zidina zamka, i nije znala ništa o napadu sve dok se noć nije spustila na zemlju, kada je završila s igrom i zatekla svoj dom u ruševinama. Mala princeza je neko vreme lutala sama, a onda je naišla na kolibu na ivici mračne šume. Kad je pokucala na vrata, nebo se, gnevno zbog razaranja koje je videlo, u gnevnu rascepilo i prosulo žestoku kišu na zemlju.

U kolibi je živela slepa starica; ona se sažalila na devojčicu i odlučila da je primi k sebi i podiže je kao svoju. U staričinoj kolibi bilo je dosta posla, ali princeza se nikad nije požalila, jer je bila prava princeza i imala je čisto srce. Najsrećniji ljudi su zauzeti ljudi, jer njihovi umovi nemaju vremena za žalopojke. I tako je princeza spokojno rasla. Zavolela je promene godišnjih doba i poznala je zadovoljstva sejanja semena i žetve useva. Iako se prolepšavala,

princeza to nije znala, jer starica nije imala ni ogledala ni sujete, pa princeza nije znala ni za jedno ni za drugo.

Jedne večeri, kada je princezi bilo šesnaest godina, sedela je sa staricom u kuhinji i večerala. „Šta se dogodilo tvojim očima, draga starice?“, upitala ju je princeza, koja je o tome već dugo razmišljala.

Starica se okrenu ka princezi; tamo gde bi trebalo da su joj oči, videla se samo smežurana koža. „Vid mi je oduzet.“

„Ko ti ga je oduzeo?“

„Kad sam bila mlada, moj otac me je voleo toliko da mi je izvadio oči kako nikad ne bih videla smrt i uništenja na svetu.“

„Ali, mila starice, ne možeš da vidiš ni lepotu“, reče princeza misleći na to koliko uživa posmatrajući rascvetanu baštu.

„Ne mogu“, reče starica. „I veoma bih volela da gledam tebe, lepotice moja, kako rasteš.“

„Zar ne možemo tvoje oči negde da potražimo?“

Starica se tužno osmehnu. „Trebalo je da mi glasnik vrati oči kad napunim šezdeset godina, ali te predodređene noći ti si, lepotice moja, stigla praćena bičevima oluje, i nisam mogla da mu izađem u suret.“

„Možemo li ga sada naći?“

Starica odmahnu glavom. „Glasnik nije mogao da čeka, pa je odneo moje oči u duboki bunar u Zemlji izgubljenih stvari.“

„Zar ne možemo da odemo tamo?“

„Avaj“, reče starica, „put je dug i popločan opasnostima i lišavanjima.“

Godišnja doba su se menjala, a starica je bivala sve bleđa i slabija. Jednog dana, kad je krenula da nabere jabuke za zimu, princeza je naišla na staricu kako sedi u rašlji jabukovog stabla i nariče. Princeza je stala, zapanjena, pošto nikada nije videla staricu uznemirenu. Slušajući, shvatila je da starica govori ozbiljnoj sivo-beloj ptici prugastog repa. „Moje oči, moje oči“, govorila je starica. „Bliži mi se kraj, a vid mi se neće povratiti. Reci mi, mudra ptico, kako ću naći put na drugi svet kad ne mogu da vidim?“

Brzo i nečujno, princeza se vratila u kolibu, jer je shvatila šta joj je činiti. Starica je žrtvovala svoje oči da pruži princezi utočište, i tu dobrotu sada joj valja uzvratiti. Iako nikad nije izašla izvan ruba šume, princeza nije oklevala. Njena ljubav prema starici bila je tolika da je ni sva zrna peska iz okeana poređana jedno uz drugo ne bi obuhvatila.

Princeza se probudila u samu zoru i krenula kroz šumu. Zastala je tek na obali, sela u čamac i zaplovila nepreglednim morem prema Zemlji izgubljenih stvari.

Put je bio dug i naporan, a princeza potpuno zbunjena, jer šuma u Zemlji izgubljenih stvari nije ni najmanje ličila na šumu u kojoj je živela. Drveće je bilo grbavo i podlo, životinje zastrašujuće, a princeza je drhtala čak i od ptičje pesme. Što se više plašila, brže je trčala, sve dok najзад nije stala, a srce joj je snažno udaralo. Princeza je zalutala i nije znala kuda da krene. Počela je da očajava kad se pred njom pojavila ozbiljna sivo-bela ptica. „Poslala me je starica“, reče ptica, „da te bezbedno odvedem do bunara izgubljenih stvari, gde ćeš naći svoju sudbinu.“

Princeza se silno obradovala i krenula za pticom; stomak joj se grčio jer nije našla nikakve hrane u ovoj neobičnoj zemlji. Posle nekog vremena naišla je na jednu staru ženu kako sedi na oborenom deblu. „Kako si, lepotice?“, upitala ju je žena.

„Veoma sam gladna“, reče princeza, „ali ne znam gde da tražim hranu.“

Stara uperi prst u šumu i princeza odjednom ugleda bobice u krošnjama i grozdove lešnika na vrhovima grana.

„O, hvala ti, dobra žena“, reče princeza.

„Nisam učinila ništa“, reče stara, „osim što sam ti otvorila oči i pokazala ti ono za šta si već znala da je tu.“

Princeza nastavi za pticom, sada zadovoljnija, ali kako su odmicala, vreme se menjalo i vetar je postajao sve hladniji. Nešto kasnije naišle su na drugu staru ženu na oborenom drvetu. „Kako si, lepotice?“

„Hladno mi je, ali ne znam gde da nađem toplu odeću.“

Stara uperi prst u šumu i princeza odjednom vide grmove divljih ruža s finim tanušnim laticama. Odenula se u latice i bilo joj je mnogo toplije.

„O, hvala ti, dobra žena“, reče princeza.

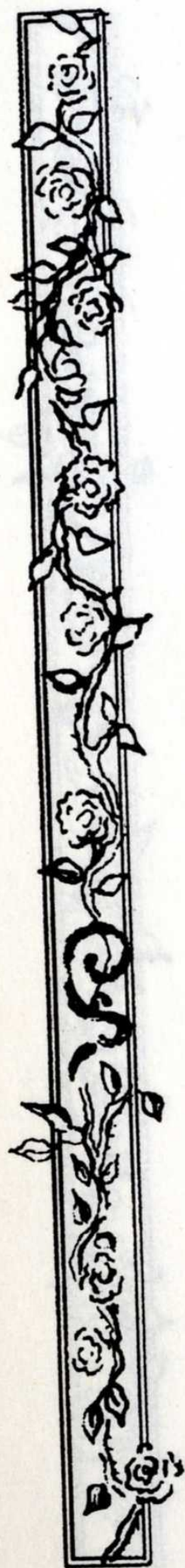
„Nisam učinila ništa“, reče stara, „osim što sam ti otvorila oči i pokazala ti ono za šta si već znala da je tu.“

Princeza nastavi dalje za sivo-belom pticom, sita i ugrejana, ali od dugog hoda bolela su je stopala.

Onda su naišle na treću staru ženu kako sedi na oborenom stablu. „Kako si, lepotice?“

„Veoma sam umorna, ali ne znam gde da nađem prevoz.“

Stara uperi prst u šumu i princeza na čistini odjednom ugleda sjajno smeđe lane sa zlatnim kolutom oko vrata. Lane trepnu tamnim zamišljenim očima i princeza, onako dobrog srca, pruži ruku. Lane joj pride i pognu glavu da ga princeza lakše uzjaše.

„O, hvala ti, dobra žena“, reče princeza.

„Nisam učinila ništa“, reče stara, „osim što sam ti otvorila oči i pokazala ti ono za šta si već znala da je tu.“

Princeza i lane sledili su sivo-belu pticu sve dublje u mračnu šumu, i kako je dan odmicao, princeza je polako shvatala lanetov tih, nežan govor. Razgovarajući s lanetom iz večeri u več, princeza je saznala da se lane krije od podmuklog lovca kog je zla veštica poslala u šumu da ga ubije. Princeza je bila toliko zahvalna lanetu na dobroti da je odlučila da ga štiti od njegovih progonitelja.

No dobre namere vode u propast, i kad se sutradan ujutru probudila, princeza je videla da laneta nema na njegovom uobičajenom mestu pored vatre. Sivo-bela ptica uzbuđeno je cvrkutala u krošnjama drveća, i princeza je hitro skočila na noge i pošla za njom. Kad su zašle dublje u obližnje žbunje, princeza je čula lanetove jecaje. Pohitala je k njemu i videla da mu iz boka štrči strela.

„Veštica me je pronašla“, progovori lane. „Dok sam skupljao orahe za naše putovanje, naredila je svojim strelcima da me gađaju. Trčao sam što sam brže i dalje mogao, ali kad sam stigao ovamo, nisam mogao dalje.“

Princeza kleknu uz lane. Njena tuga zbog lanetovih patnji bila je toliko velika da je zaplakala nad njegovim telom, a istina i svetlost njenih suza zace-lile su rane.

Sledećih nekoliko dana princeza je negovala lane, a kad se oporavilo, nastavili su putovanje do ruba ogromne šume. Kad su najzad izašli, pred njima se prostirala obala, a iza nje svetlucavo more.

„Na severu, nedaleko odavde“, reče ptica, „nalazi se bunar izgubljenih stvari.“

Dan se gasio i sumrak se zgušnjavao u noć, ali komadi šljunka na obali sijali su se na mesečini kao srebrnjaci i pokazivali im put. Išli su ka severu sve dok, najzad, na vrhu škrbave crne stene nisu ugledali bunar izgubljenih stvari. Sivo-bela ptica se oprostila od njih i odletela. Izvršila je svoj zadatak.

Kad su princeza i lane stigli do bunara, princeza se okrenula da pomiluje vrat svog druga. „Ti ne možeš sa mnom niz bunar, milo lane“, rekla je, „jer ovo moram da obavim sama.“ Prikupivši svu hrabrost koju je otkrila na svom putovanju, princeza je skočila u bunar i dugo padala do dna.

Tonula je u snove i budila se sve dok se nije sasvim razbudila na polju; trava je svetlucala na suncu, a drveće je pevalo.

Odjednom se naizgled niotkuda pojavila prelepa vila s dugom lepršavom kosom sjajnom kao zlatna pređa i blistavim osmehom na licu. Princezu je istog trenutka obuzeo spokoj.

„Prešla si dalek put, umorna putnice“, reče vila.

„Došla sam da pokušam da vratim oči mojoj prijateljici. Jesi li videla kuglice o kojima govorim, blistava vilo?“

Vila bez reči otvori šaku; na dlanu su joj ležala dva oka, dva prelepa oka devojke koja nije videla zla na svetu.

„Uzmi ih“, reče vila, „ali tvoja starica ih neće upotrebiti.“

Pre nego što je princeza stigla da je upita vilu kako to misli, probudila se i otkrila da leži uz svoje milo lane na bunaru. U ruci je držala zamotuljak sa staričinim očima.

Tri meseca trajao je povratak putnika kroz Zemlju izgubljenih stvari i preko dubokog plavog mora, a onda su stigli u princezinu otadžbinu. Kad su prišli staričinoj kolibi na ivici tamne, dobro poznate šume, zaustavio ih je lovac i potvrdio im vilino proročanstvo. Dok je princeza putovala u Zemlju izgubljenih stvari, starica je spokojno otišla na onaj svet.

Na ovu vest princeza je gorko zaplakala, jer se njeno putovanje pokazalo uzaludnim, ali lane, mudro i dobro, reklo joj je da ne roni suze. „To nije važno, jer starici nisu trebale oči da pozna ko si. Znala je to po tvojoj ljubavi prema njoj.“

Princeza je bila zahvalna lanetu na dobroti; pružila je ruku i pomilovala mu toplu njušku. U tom trenutku lane se pretvorilo u ljupkog princa, a njegov zlatni kolut postao je kruna. Princ je ispričao princezi da ga je zla veštica začarala da čami zarobljen u telu laneta sve dok ga neka devojka ne zavoli toliko da zaplače nad njegovom sudbinom.

Princ i princeza su se venčali i živeli srećno, vredno radeći u staričinoj kolibici, a njene oči zauvek su ih posmatrale iz posude na okviru kamina.

